Judikatūras krājums

ĢENERĀLADVOKĀTA ĪVA BOTA [*YVES BOT*]
SECINĀJUMI,
sniegti 2018. gada 6. septembrī[1]

Lieta C-514/17

Ministère public
pret
Marin-Simion Sut

(*Cour d'appel de Liège* (Ljēžas apelācijas tiesa, Beļģija) lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu)

Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu – Tiesu iestāžu sadarbība krimināllietās – Savstarpējās atzīšanas princips – Pamatlēmums 2002/584/TI – Eiropas apcietināšanas orderis un nodošanas procedūras starp dalībvalstīm – 4. panta 6. punkts – Eiropas apcietināšanas ordera fakultatīvas neizpildīšanas pamats – Piemērošana – Nodarījums, kas ir pamatā izsniegšanas dalībvalstī piespriestam brīvības atņemšanas sodam, par kuru izpildes dalībvalstī soda tikai ar naudas sodu – 2. panta 4. punkts – Abpusējas sodāmības nosacījuma piemērojamība – Pamatlēmums 2008/909/TI – 8. panta 3. punkts – Soda pielāgošana

I. Ievads

1. Vai tiesa, kuras kompetencē ir izlemt par Eiropas apcietināšanas ordera izpildi, ir tiesīga atsaukties uz Pamatlēmuma 2002/584/TI[2] 4. panta 6. punktā paredzēto fakultatīvas neizpildīšanas pamatu gadījumā, kad par nodarījumu, attiecībā uz kuru šis orderis ir izsniegts, izsniegšanas dalībvalstī ir piespriests brīvības atņemšanas sods, kamēr saskaņā ar izpildes dalībvalsts tiesībām par šādu nodarījumu ir paredzēts vien naudas sods?

2. Tāds būtībā ir *cour d'appel de Liège* (Ljēžas apelācijas tiesa, Beļģija) uzdotais jautājums saistībā ar Eiropas apcietināšanas ordera izpildi, ko pirms vairāk nekā septiņiem gadiem 2011. gada 26. augustā attiecībā uz *Marin-Simion Sut* – Beļģijā dzīvojošu Rumānijas valstspiederīgo – izdevušas Rumānijas iestādes, lai nodrošinātu viena gada un divu mēnešu ilga brīvības atņemšanas soda izpildīšanu par transportlīdzekļa vadīšanu bez transportlīdzekļu vadīšanas tiesībām.

3. Saskaņā ar Pamatlēmuma 2002/584 4. panta 6. punktu izpildes dalībvalsts tiesu iestāde ir tiesīga atteikt brīvības atņemšanas soda izpildīšanai izsniegta Eiropas apcietināšanas ordera izpildi, ja pieprasītā persona paliek izpildes dalībvalstī, ir izpildes dalībvalsts valstspiederīgā vai dzīvo tajā un ja šī valsts apņemas izpildīt šo sodu saskaņā ar tās tiesību aktiem.

1 Oriģinālvaloda – franču.

2 Padomes pamatlēmums (2002. gada 13. jūnijs) par Eiropas apcietināšanas orderi un par nodošanas procedūrām starp dalībvalstīm (OV 2002, L 190, 1. lpp.), redakcijā ar grozījumiem, kas izdarīti ar Padomes Pamatlēmumu 2009/299/TI (2009. gada 26. februāris) (OV 2009, L 81, 24. lpp.) (turpmāk tekstā – "Pamatlēmums 2002/584").

4. Saskaņā ar pastāvīgo judikatūru ar šīs tiesību normas palīdzību izpildes dalībvalsts tiesu iestādei tai piešķirtās novērtējuma brīvības ietvaros ir iespējams izvērtēt, cik lielā mērā soda izpildīšana izpildes dalībvalstī ļautu palielināt meklētās personas sociālās reintegrācijas iespējas pēc šai personai piespriestā soda izciešanas [3].

5. Izskatāmajā lietā nav strīda par to, ka attiecīgā persona nav piekritusi savai nodošanai un ir izteikusi vēlēšanos, lai viņai piespriestais sods tiktu izpildīts Beļģijā. Savā lūgumā sniegt prejudiciālu nolēmumu *cour d'appel de Liège* (Lježas apelācijas tiesa) norāda, ka *M.-S. Sut* ir saikne ar Beļģiju, līdz ar ko, ņemot vērā viņa konkrēto situāciju, soda izpilde Beļģijas teritorijā varētu palielināt viņa sociālās reintegrācijas iespējas.

6. Taču *cour d'appel de Liège* (Lježas apelācijas tiesa) ir saskārusies ar faktu, ka nodarījums, par kuru *M.-S. Sut* Rumānijā ir piespriests brīvības atņemšanas sods, saskaņā ar 1968. gada 16. marta *loi relative à la police de la circulation routière* (Likums par ceļu policiju) [4] 30. panta 1. punktu, redakcijā, kas piemērojama pamatlietas faktiem, ir sodāms ar naudas sodu.

7. *Cour d'appel de Liège* (Lježas apelācijas tiesa) iesniegtajā apsūdzības rakstā *ministère public* (Prokuratūra, Beļģija) apgalvo, ka izpildes tiesu iestāde nav tiesīga atsaukties uz Pamatlēmuma 2002/584 4. panta 6. punktā paredzēto fakultatīvas neizpildīšanas pamatu, jo saskaņā ar Pamatlēmuma 2008/909/TI [5] 8. panta 3. punktu izpildes tiesu iestāde nevar mīkstināt izsniegšanas tiesu iestādes piespriesto brīvības atņemšanas sodu, nosakot naudas sodu. Šajos apstākļos *ministère public* uzskata, ka izpildes tiesu iestāde tātad nevar apņemties saskaņā ar Beļģijas tiesībām izpildīt sodu, kāds *M.-S. Sut* ir piespriests Rumānijā.

8. *Cour d'appel de Liège* (Lježas apelācijas tiesa), kura šaubās par Savienības tiesību interpretāciju, ko *ministère public* aizstāv tās apsūdzības rakstā, tādēļ nolēma apturēt tiesvedību tajā izskatāmajā lietā un uzdot Tiesai šādu prejudiciālu jautājumu:

"Vai Pamatlēmuma 2002/584 4. panta 6. punkts var tikt interpretēts tādējādi, ka tas nav piemērojams nodarījumiem, par kuriem izsniegšanas valsts tiesa ir piespriedusi brīvības atņemšanas sodu, ja tajā pat laikā par tiem pašiem nodarījumiem izpildes valstī ir paredzēts vienīgi naudas sods, un tas atbilstoši izpildes valsts iekšējām tiesībām nozīmē neiespējamību izpildīt brīvības atņemšanas sodu izpildes dalībvalstī un tādējādi negatīvi ietekmē notiesātās personas sociālo reintegrāciju un ģimenes, sociālās vai ekonomiskās saites?"

9. Savos Tiesā iesniegtajos apsvērumos Beļģijas valdība atbalsta *ministère public* aizstāvēto viedokli, jo tā uzskata, ka, tā kā atbilstoši Pamatlēmuma 2008/909 8. panta 3. punktam izpildes tiesu iestāde nevar mīkstināt *Judecătoria Carei* (Karejas pirmās instances tiesa, Rumānija) piespriesto brīvības atņemšanas sodu, nosakot naudas sodu, tai faktiski ir liegta iespēja atsaukties uz Pamatlēmuma 2002/584 4. panta 6. punktā paredzēto fakultatīvas neizpildīšanas pamatu.

10. Faktiski Beļģijas valdības argumentācija, kā es to saprotu, liktu uzskatīt, ka savstarpējās atzīšanas principa piemērošana pieprasa, lai sodi par nodarījumu, saistībā ar kuru notiek atsaukšanās uz šo atzīšanu, izsniegšanas dalībvalsts un izpildes dalībvalsts tiesībās būtu ja ne vienādi, tad vismaz līdzīgi. Tādējādi Beļģijas tiesai nāktos sastapties ar diviem šķēršļiem: pirmkārt, ar atšķirībām valstu tiesību aktos attiecībā uz sankcijām, kas piemērojamas par pārkāpumiem ceļu satiksmē, un, otrkārt, ar neiespējamību pārvērst "Rumānijas" brīvības atņemšanas sodu "Beļģijas" naudas sodā.

3 Skat. spriedumus, 2008. gada 17. jūlijs, *Kozłowski* (C-66/08, EU:C:2008:437, 45. punkts); 2009. gada 6. oktobris, *Wolzenburg* (C-123/08, EU:C:2009:616, 62. un 67 punkts); 2010. gada 21. oktobris, *B.* (C-306/09, EU:C:2010:626, 52. punkts); 2012. gada 5. septembris, *Lopes Da Silva Jorge* (C-42/11, EU:C:2012:517, 32. punkts), un 2017. gada 29. jūnijs, *Popławski* (C-579/15, EU:C:2017:503, 21. punkts).

4 1968. gada 27. marta *Moniteur belge*, 3146. lpp.; turpmāk tekstā – "Ceļu satiksmes likums".

5 Padomes pamatlēmums (2008. gada 27. novembris) par savstarpējas atzīšanas principa piemērošanu attiecībā uz spriedumiem krimināllietās, ar kuriem piespriesti brīvības atņemšanas sodi vai ar brīvības atņemšanu saistīti pasākumi, lai tos izpildītu Eiropas Savienībā (OV 2008, L 327, 27. lpp.), kas grozīts ar Pamatlēmumu 2009/299 (turpmāk tekstā – "Pamatlēmums 2008/909").

11. Tātad izskatāmais lūgums ļaus Tiesai precizēt Pamatlēmumā 2002/584 konkretizētā savstarpējās atzīšanas principa nozīmi. Tāpat tas pavērs iespēju, ievērojot 2008. gada 17. jūlija spriedumā *Kozłowski*[6], 2009. gada 6. oktobra spriedumā *Wolzenburg*[7], 2017. gada 11. janvāra spriedumā *Grundza*[8] un 2017. gada 29. jūnija spriedumā *Popławski*[9] ietvertās atziņas, sniegt arī jaunus precizējumus par nosacījumiem, pie kādiem tiesa, kuras kompetencē ir izlemt par Eiropas apcietināšanas ordera izpildīšanu, ir tiesīga atsaukties uz Pamatlēmuma 2002/584 4. panta 6. punktā paredzēto fakultatīvas neizpildīšanas pamatu, un par veidu, kādā ar šo pamatlēmumu izveidotais Eiropas apcietināšanas ordera mehānisms ir savienojams ar Pamatlēmumā 2008/909 ietverto regulējumu un principiem.

12. Šajos secinājumos es izskaidrošu iemeslus, kādēļ es nepiekrītu Beļģijas valdības šajā lietā izteiktajam viedoklim.

13. Tādējādi es ieteikšu Tiesai nospriest, ka tādā situācijā kā aplūkojamā, kad par nodarījumu, par kuru ir izsniegts Eiropas apcietināšanas orderis, izsniegšanas dalībvalstī ir piespriests brīvības atņemšanas sods, Pamatlēmuma 2002/584 4. panta 6. punkts ir jāinterpretē tādējādi, ka tas nepieļauj, ka šajā tiesību normā paredzētā fakultatīvas neizpildīšanas pamata piemērošanas nolūkos izpildes tiesu iestāde pārbauda, vai darbības, saistībā ar kurām sods piespriests, ir sodāmas ar brīvības atņemšanas sodu arī izpildes dalībvalstī.

II. Atbilstošās Savienības tiesību normas

A. Pamatlēmums 2002/584

14. Pamatlēmuma 2002/584 mērķis ir dalībvalstu starpā atcelt dažādajās konvencijās, kuru puses ir dalībvalstis, paredzēto formālo izdošanas procedūru un aizstāt to ar nodošanas sistēmu starp tiesu iestādēm[10]. Šī sistēma ir balstīta uz tiesu spriedumu krimināllietās savstarpējās atzīšanas principu, kas ir tiesu iestāžu sadarbības "stūrakmens"[11], kā arī uz "augstu dalībvalstu savstarpēju uzticību"[12].

15. Pamatlēmuma 2002/584 1. panta nosaukums ir "Eiropas apcietināšanas ordera definīcija un pienākums to izpildīt". Tajā ir noteikts:

"1. Eiropas apcietināšanas orderis ir tiesas nolēmums, ko izsniedz dalībvalsts, lai cita dalībvalsts apcietinātu un nodotu pieprasīto personu kriminālvajāšanas veikšanai vai lai izpildītu brīvības atņemšanas sodu, vai arī lai piemērotu ar brīvības atņemšanu saistītu drošības līdzekli.

2. Dalībvalstis izpilda ikvienu Eiropas apcietināšanas orderi, pamatojoties uz savstarpējas atzīšanas principu un saskaņā ar šī pamatlēmuma noteikumiem.

[..]"

16. Ja Eiropas apcietināšanas orderis tiek izdots, lai izpildītu brīvības atņemšanas sodu vai pasākumu, saskaņā ar Pamatlēmuma 2002/584 2. panta 1. punktu šī soda izciešanas ilgumam ir jābūt vismaz četriem mēnešiem.

6 C-66/08, EU:C:2008:437.
7 C-123/08, EU:C:2009:616.
8 C-289/15, EU:C:2017:4.
9 C-579/15, EU:C:2017:503.
10 Skat. šā pamatlēmuma 1. un 5. apsvērumu.
11 Skat. šā pamatlēmuma 6. apsvērumu.
12 Skat. Pamatlēmuma 2002/584 10. apsvērumu.

17. Tā paša 2. panta 2. punktā ir ietverts uzskaitījums ar 32 nodarījumiem, attiecībā uz kuriem – ja izsniegšanas dalībvalstī tie ir sodāmi ar brīvības atņemšanas sodu, kura maksimālais ilgums ir vismaz trīs gadi –, Eiropas apcietināšanas orderis ir jāizpilda pat tādā gadījumā, ja attiecīgās darbības izpildes dalībvalstī nav sodāmas.

18. Attiecībā uz pārējiem nodarījumiem Eiropas apcietināšanas orderī norādītās personas nodošanai izpildes dalībvalsts var izvirzīt nosacījumu, ka nodarījumiem ir jābūt abpusēji sodāmiem. Tādējādi minētā pamatlēmuma 2. panta 4. punktā ir noteikts:

"Tādu nodarījumu gadījumā, uz ko neattiecas 2. punkts, nodošanu var pakļaut nosacījumam, ka darbības, par kurām izsniegts Eiropas apcietināšanas orderis, uzskata par nodarījumu saskaņā ar izpildes valsts tiesībām neatkarīgi no tā sastāva elementiem vai kvalifikācijas."

19. Pamatlēmuma 2002/584 3. un 4. pantā attiecīgi ir regulēti Eiropas apcietināšanas ordera obligātas neizpildīšanas pamats un fakultatīvas neizpildīšanas pamats.

20. Tādējādi šā pamatlēmuma 4. panta 6. punktā ir noteikts:

"Izpildes tiesu iestāde var atteikt Eiropas apcietināšanas ordera izpildīšanu:

[..]

6) Ja Eiropas apcietināšanas orderis ir izsniegts brīvības atņemšanas soda vai ar brīvības atņemšanu saistīta drošības līdzekļa izpildei, ja pieprasītā persona paliek izpildes dalībvalstī, ir izpildes dalībvalsts pilsonis vai rezidents un šī valsts apņemas izpildīt spriedumu vai piespiedu līdzekli saskaņā ar tās tiesību aktiem."

B. Pamatlēmums 2008/909

21. Ar Pamatlēmumu 2008/909, kas ir pieņemts pēc Pamatlēmuma 2002/584, ir paredzēts īstenot LESD 82. panta, ar ko aizstāts LES 31. pants, pamatojoties uz kuru šis pamatlēmums tika pieņemts, 1. punktā nostiprināto tiesas spriedumu un lēmumu savstarpējās atzīšanas principu krimināllietās [13]. Saskaņā ar šā pamatlēmuma 3. pantu tas ir vērsts uz to, lai nodrošinātu tiesas spriedumu, ar kuriem tiek piespriests brīvības atņemšanas sods, atzīšanu un izpildi citā dalībvalstī nekā izsniegšanas dalībvalsts, lai sekmētu notiesātās personas sociālo reintegrāciju [14].

22. Pamatlēmuma 2008/909 7. panta "Abpusējā sodāmība" 1. punktā ir ietverts uzskaitījums ar 32 nodarījumiem, attiecībā uz kuriem, ja izsniegšanas dalībvalstī tie tiek sodīti ar brīvības atņemšanas sodu līdz trīs gadiem, izpildes dalībvalsts atzīst spriedumu un izpilda piespriesto sodu, nepārbaudot abpusējo sodāmību.

23. Attiecībā uz citiem nodarījumiem šī pamatlēmuma 7. panta 3. punktā ir noteikts:

"Attiecībā uz noziedzīgiem nodarījumiem, uz kuriem neattiecas 1. punkts, izpildes valsts sprieduma atzīšanu un soda izpildi var pakļaut nosacījumam, ka tā attiecas uz darbību, ko atzīst par nodarījumu arī saskaņā ar izpildes valsts tiesību aktiem, neatkarīgi no šā nodarījuma sastāva elementiem vai apraksta [kvalifikācijas]."

13 Skat. Pamatlēmuma 2008/909 1., 2. un 5. apsvērumu.

14 Skat. šī pamatlēmuma 9. apsvērumu un 3. panta 1. punktu.

24. Pamatlēmuma 2008/909 8. pants "Sprieduma atzīšana un soda izpilde" ir formulēts šādi:

"1. [..] pārsūtīto spriedumu [..] valsts kompetentā iestāde atzīst un tūlīt veic visus soda izpildei vajadzīgos pasākumus, izņemot gadījumus, kad tā nolemj izmantot kādu no 9. pantā paredzētajiem sprieduma neatzīšanas un neizpildīšanas pamatiem.

[..]

3. Ja soda veids neatbilst izpildes valsts tiesību aktiem, izpildes valsts kompetentā iestāde var pielāgot to sodam vai pasākumam, kas paredzēts šīs valsts tiesību aktos attiecībā uz līdzīgiem nodarījumiem. Tāds sods vai pasākums pēc iespējas atbilst sodam, kas piespriests sprieduma valstī, un tādēļ sodu nepārvērš par naudassodu."

25. Visbeidzot, Pamatlēmuma 2008/909 25. pantā ir noteikts:

"Neskarot [Pamatlēmumu 2002/584], šā pamatlēmuma noteikumus piemēro *mutatis mutandis* tiktāl, ciktāl tie atbilst noteikumiem minētajā pamatlēmumā, sodu izpildei gadījumos, ja dalībvalsts apņemas izpildīt sodu lietās atbilstīgi 4. panta 6. punktam minētajā pamatlēmumā [..]."

III. Ievada apsvērumi

26. Pirms izvērtēt *cour d'appel de Liège* (Lježas apelācijas tiesa) uzdoto prejudiciālo jautājumu, ir jāizdara ievada piezīme par grozījumiem, ko Beļģijas likumdevējs pavisam nesen ir veicis tiesību normās, kurās paredzēti sodi par nodarījumiem ceļu satiksmē.

27. Proti, ar 2018. gada 6. marta *loi relative à l'amélioration de la sécurité routière* (Likums par ceļu satiksmes drošības uzlabošanu) [15] ir būtiski grozītas Ceļu satiksmes likuma normas, pastiprinot par minētajiem nodarījumiem piemērojamos sodus. Saskaņā ar Likuma par ceļu satiksmes drošības uzlabošanu 7. pantu Ceļu satiksmes likuma 30. panta 1. punktā šobrīd ir noteikts, ka par motorizēta transportlīdzekļa vadīšanu bez vajadzīgajām transportlīdzekļu vadīšanas tiesībām soda ar brīvības atņemšanu uz laiku no astoņām dienām līdz diviem gadiem un ar naudas sodu no 200 līdz 2000 euro vai tikai ar vienu no šiem sodiem.

28. Līdz ar to, šķiet, ka patlaban nodarījums, par kuru ir izsniegts Eiropas apcietināšanas orderis, izsniegšanas dalībvalstī un izpildes dalībvalstī ir sodāms ar viena un tā paša veida sodu, proti, ar brīvības atņemšanas sodu, un tas nozīmē, ka šobrīd, šķiet, ir pilnībā novērsts tiesiskais šķērslis, pamatojoties uz kuru Beļģijas iestādes iebilst pret *M.-S. Sut* Rumānijā piespriestā soda izpildi Beļģijā.

29. Neraugoties uz to, un tā kā pēc attiecīgajiem tiesiskā regulējuma grozījumiem *cour d'appel de Liège* (Lježas apelācijas tiesa) nav atsaukusi savu lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu, es tomēr iesaku Tiesai uz to atbildēt.

IV. Mana analīze

30. Ar savu prejudiciālo jautājumu iesniedzējtiesa būtībā vaicā Tiesai, vai tādā situācijā kā aplūkojamā, kad brīvības atņemšanas soda izpildīšana izpildes dalībvalstī ļautu palielināt pieprasītās personas sociālās reintegrācijas izredzes, Pamatlēmuma 2002/584 4. panta 6. punkts ir jāinterpretē tādējādi, ka izpildes tiesu iestāde nav tiesīga atsaukties uz šajā tiesību normā paredzēto fakultatīvas neizpildīšanas pamatu un ka līdz ar to tai ir pienākums izpildīt Eiropas apcietināšanas orderi, ja darbības, par kurām šis sods ir piespriests izsniegšanas dalībvalstī, izpildes dalībvalstī ir sodāmas vien ar naudas sodu.

15 2018. gada 15. marta *Moniteur belge*, 23236. lpp.

31. Pirms pievēršos šā jautājuma analīzei, ir jāatgādina būtisks aspekts, kas skar abu *cour d'appel de Liège* (Lježas apelācijas tiesa) lūgumā sniegt prejudiciālu nolēmumu norādīto pamatlēmumu – proti, pirmkārt, Pamatlēmuma 2002/584, ar kuru izveidots Eiropas apcietināšanas ordera mehānisms, un, otrkārt, Pamatlēmuma 2008/909, kura mērķis ir sekmēt brīvības atņemšanas sodu izpildi tajā dalībvalstī, kurā šī izpilde var palielināt notiesātās personas sociālās reintegrācijas iespējas, – savstarpējo saistību.

32. Ir tiesa, ka saskaņā ar Pamatlēmuma 2008/909 25. pantu tā noteikumi *mutatis mutandis* ir piemērojami sodu izpildei gadījumos, kad dalībvalsts apņemas izpildīt piespriesto sodu saskaņā ar Pamatlēmuma 2002/584 4. panta 6. punktu, ciktāl tie ir saderīgi ar šā pēdējā noteikumiem.

33. Savienības likumdevēja paredzētajai sasaistei starp Pamatlēmumu 2002/584 un Pamatlēmumu 2008/909 ir jāpalīdz nodrošināt viena no sodu tiesību pamatprincipiem īstenošanu, proti, sodītās personas sociālo reintegrāciju, individualizējot sodu, kas šeit ir būtisks šo abu pamatlēmumu kopīgs aspekts.

34. Taču Beļģijas valdība savā interpretācijā pieļauj kļūdu, atsaucoties uz Pamatlēmuma 2008/909 8. panta 3. punktā paredzētajiem noteikumiem, lai ierobežotu Pamatlēmuma 2002/584 4. panta 6. punkta tvērumu.

35. Proti, Beļģijas valdība neņem vērā, ka no šiem abiem aktiem Pamatlēmums 2002/584 ir piemērojams prioritāri salīdzinājumā ar Pamatlēmumu 2008/909, kā tas ir skaidri paredzēts šā pēdējā 25. pantā.

36. Tādējādi Savienības likumdevējs ir skaidri izrādījis savu vēlmi nemazināt ar Pamatlēmumu 2002/584 izveidotā Eiropas apcietināšanas ordera mehānisma garu un spēku, Pamatlēmuma 2008/909 25. pantā precizējot, ka, "*neskarot [Pamatlēmumu 2002/584*], [Pamatlēmuma 2008/909] noteikumus piemēro *mutatis mutandis* tiktāl, *ciktāl tie atbilst noteikumiem [Pamatlēmumā 2002/584*]" [16].

37. Turklāt Beļģijas valdība neņem vērā ļoti atšķirīgās šo divu instrumentu piemērošanas jomas.

38. Pamatlēmums 2002/584 ir vērsts uz kriminālvajāšanā esošas vai notiesātas personas, kura bēguļo vai kuras atrašanās vieta nav zināma un par kuru pastāv bažas, ka tā cenšas izvairīties no tās veiktās rīcības sekām, piespiedu pārvietošanu no vienas dalībvalsts uz citu. Tādējādi Pamatlēmuma 2002/584 mērķis ir novērst, ka šāda persona paliek nesodīta ģeogrāfiska attāluma dēļ.

39. Savukārt Pamatlēmuma 2008/909 pamatā nav ielikta doma, ka likumpārkāpējs vai par tādu prezumētā persona bēguļo un ka tātad ir jāorganizē tās piespiedu pārvietošana. Tā mērķis ir izveidot saskaņotu tiesu nolēmumu izpildes sistēmu brīvības, drošības un tiesiskuma telpas ietvaros, lai nodrošinātu parastu notiesājošo nolēmumu izpildes veidu, kā tas notiek katrā dalībvalstī, tādējādi sekmējot notiesātās personas sociālo reintegrāciju. Faktiski Pamatlēmums 2008/909 ir valstu tiesu prakses paplašinājums šīs vienotās telpas ietvaros. Katrā dalībvalstī par soda izpildi atbildīgā tiesa, nosakot notiesātās personas brīvības atņemšanas soda izciešanas vietu un izvairoties no tā, lai pats šīs brīvības atņemšanas fakts vēl vairāk nepasliktinātu tās desocializēšanos, ņem vērā šīs personas personību, tās ģimenes un profesionālo stāvokli un tās dzīvesvietas atrašanās vietu. Tā persona, kuru notiesājušas Brestas [*Brest*] (Francija) pilsētas tiesu iestādes, bet kura dzīvo Strasbūras [*Strasbourg*] (Francija) pilsētā, savu sodu izcietīs brīvības atņemšanas iestādē šīs pēdējās tuvumā. Pieņemot Pamatlēmumu 2008/909, Savienības likumdevējs savā veidā nodrošina, lai tas tāpat varētu būt gadījumā, ja šī persona dzīvo Frankfurtē pie Mainas [*Frankfurt am Main*] (Vācija).

16 Mans izcēlums.

40. Tādējādi Pamatlēmuma 2008/909 mērķis ir sekmēt vienā dalībvalstī ar brīvības atņemšanas sodu notiesātas personas sociālo reintegrāciju, ļaujot tai izciest sodu vai atlikušo tā daļu savā sociālajā pamatvidē, tas ir, citas dalībvalsts teritorijā. Tātad šeit ir runa par to, ka izsniegšanas dalībvalsts tiesu iestādes pieņemts tiesas nolēmums izpildes dalībvalstij ir jāīsteno tāpat, kā tā to parasti dara attiecībā uz saviem notiesājošajiem nolēmumiem, tas ir, nodrošinot, lai visi šā soda izpildes un pielāgošanas pasākumi tiktu individualizēti [17].

41. Kad nu šis aspekts ir atgādināts, tagad ir jāizvērtē jautājums par to, vai, ņemot vērā pamatprincipus, uz kuriem ir balstīta gan Līgumos, gan arī atbilstošajās Pamatlēmuma 2002/584 normās paredzētā tiesu iestāžu sadarbība krimināllietās, kompetentā Beļģijas tiesu iestāde ir vai nav tiesīga izpildīt brīvības atņemšanas sodu, ko *Judecătoria Carei* (Karejas pirmās instances tiesa) ir piespriedusi *M. Sut*.

42. Turpinājumā norādīto iemeslu dēļ es uzskatu, ka Beļģijas valdības aizstāvētais viedoklis, ciktāl tajā netiek ievērota "savstarpējās atzīšanas" jēdziena definīcija un ciktāl tas noved pie tādas sistēmas atjaunošanas, kas ir salīdzināma ar izdošanas sistēmu, kuru Savienības likumdevējs tomēr ir tieši un skaidri vēlējies starp dalībvalstīm atcelt, ir pretrunā Pamatlēmumam 2002/584.

A. Savstarpējā atzīšana

43. Kā tas skaidri izriet no LESD 82. panta 1. punkta, tiesu iestāžu sadarbība Eiropas krimināltiesību telpas ietvaros ir balstīta savstarpējās atzīšanas principu. Šis princips ir šīs sadarbības "stūrakmens" [18], un Tiesas ieskatā tam ir "izšķiroša nozīme" Savienības tiesībās, jo tas kopā ar savstarpējās uzticības principu, uz kuru tas balstās, ļauj izveidot un saglabāt telpu bez iekšējām robežām [19].

44. Saskaņā ar savstarpējas atzīšanas principu, ja tiesu iestāde ir pieņēmusi nolēmumu atbilstoši dalībvalsts, kurā tā darbojas, tiesībām, tam ir pilnīga un tieša iedarbība visā Savienībā, kas nozīmē, ka jebkuras citas dalībvalsts kompetentajām iestādēm ir jāsniedz sava palīdzība šā nolēmuma izpildē tā, it kā to būtu pieņēmusi pašu valsts tiesu iestāde [20].

45. No tā izriet, ka tad, ja vienas dalībvalsts tiesu iestāde apņemas nodrošināt soda, ko ir piespriedusi citas dalībvalsts tiesa, izpildi, tai saskaņā ar savstarpējās atzīšanas principu šis piespriestais sods ir jāizpilda tāds, kādu to noteikusi šī tiesa, un tāpat kā tad, ja runa būtu par tās pašas nolēmumu.

46. Proti, no 2003. gada 11. februāra sprieduma *Gözütok* un *Brügge* [21] par *ne bis in idem* principu izriet, ka savstarpējās atzīšanas princips katrā ziņā nozīmē, ka, lai arī kādi būtu noteikumi, atbilstoši kuriem ir uzlikts sods, dalībvalstu starpā pastāv savstarpēja uzticība to attiecīgajās tiesību aizsardzības iestāžu sistēmās un ka katra no tām piekrīt citā dalībvalstī spēkā esošo krimināltiesību piemērošanai, kaut arī, piemērojot savas valsts tiesības, būtu citāds iznākums [22].

47. Tātad tiesas nolēmuma piemērošanas joma vairs neaprobežojas ar izsniegšanas dalībvalsts teritoriju, bet aptver visu Savienību.

17 Mēs smagi kļūdītos, ja iedomātos, ka katrā no šīm dalībvalstīm citas dalībvalsts tiesas piespriesta brīvības atņemšanas soda izpildei būtu nepieciešama valsts apcietināšanas ordera izsniegšana.

18 Skat. Pamatlēmuma 2002/584 6. apsvērumu.

19 Skat. spriedumus, 2018. gada 25. jūlijs, Minister for Justice and Equality (Défaillances du système judiciaire) (C-216/18 PPU, EU:C:2018:586, 36. punkts), un 2018. gada 25. jūlijs, Generalstaatsanwaltschaft (Conditions de détention en Hongrie) (C-220/18 PPU, EU:C:2018:589, 49. punkts).

20 Šajā ziņā skat. Eiropas Komisijas 2000. gada 26. jūlija Paziņojumu Padomei un Eiropas Parlamentam par galīgu nolēmumu savstarpēju atzīšanu krimināltiesību jomā (COM(2000) 495, galīgā redakcija, īpaši 8. lpp.).

21 C-187/01 un C-385/01, EU:C:2003:87. Skat. arī spriedumus, 2006. gada 9. marts, *Van Esbroeck* (C-436/04, EU:C:2006:165); 2006. gada 28. septembris, *Van Straaten* (C-150/05, EU:C:2006:614); 2006. gada 28. septembris, *Gasparini* u.c. (C-467/04, EU:C:2006:610); 2007. gada 18. jūlijs, *Kraaijenbrink* (C-367/05, EU:C:2007:444), un 2010. gada 16. novembris, *Mantello* (C-261/09, EU:C:2010:683).

22 Skat. šā sprieduma 33. punktu.

48. Šādos apstākļos savstarpējās atzīšanas principam vienam pašam ir jāspēj nodrošināt, ka tiek atzīts *Judecătoria Carei* (Karejas pirmās instances tiesa) 2011. gada 8. jūnijā pasludinātais spriedums un ka *M.-S. Sut* piespriesto brīvības atņemšanas sodu uz vienu gadu un diviem mēnešiem *tribunal de première instance de Liège* (Ljēžas pirmās instances tiesa, Beļģija) izpilda tāpat kā tad, ja šo spriedumu būtu pieņēmusi un sodu piespriedusi *tribunal de première instance d'Arlon* (Arlonas pirmās instances tiesa, Beļģija).

49. Kad nu tas ir noskaidrots, tālāk ir jāapsver, cik lielā mērā ar Pamatlēmumu 2002/584 izveidotā Eiropas apcietināšanas ordera mehānisma ietvaros un, it īpaši, tā 4. panta 6. punktā paredzētā fakultatīvas neizpildīšanas pamata piemērošanas ietvaros Beļģijas tiesu iestādes ir tiesīgas nepiemērot šo principu tāpēc, ka nodarījuma sastāva elementi un, it īpaši, sodi izsniegšanas dalībvalsts tiesībās un izpildes dalībvalsts tiesībās nav identiski.

B. Pamatlēmuma 2002/584 formulējums, sistēma un mērķi

50. Pamatlēmums 2002/584 ir balstīts savstarpējās atzīšanas principu un uz "augstu dalībvalstu savstarpēju uzticību"[23]. Kā tas norādīts tā 6. apsvērumā, šis pamatlēmums ir pirmais savstarpējās atzīšanas principu konkretizējošais pasākums krimināltiesību jomā, kuru Eiropadome tās 1999. gada 15. un 16. oktobra sanāksmē Tamperē raksturojusi kā tiesu iestāžu sadarbības "stūrakmeni".

51. Pamatlēmuma 2002/584 skaidrs mērķis, kā tas it īpaši izriet no tā 5. apsvēruma un tā 31. panta, ir atcelt izdošanas procedūru starp dalībvalstīm un aizstāt to ar nodošanas sistēmu, kurā izpildes tiesu iestāde var iebilst pret nodošanu vienīgi ar nolēmumu, kas ir speciāli pamatots ar kādu no obligātajiem vai fakultatīvajiem neizpildīšanas pamatiem, kuri izsmeļoši uzskaitīti šā pamatlēmuma 3. un 4. pantā.

52. Saskaņā ar Pamatlēmuma 2002/584 4. panta 6. punktu izpildes dalībvalsts tiesu iestāde tādējādi ir tiesīga atteikties izpildīt Eiropas apcietināšanas orderi, kas izsniegts, lai izpildītu brīvības atņemšanas sodu, ja pieprasītā persona paliek izpildes dalībvalstī, ir izpildes valsts valstspiederīgā vai dzīvo tajā un ja šī valsts apņemas izpildīt sodu saskaņā ar tās tiesību aktiem.

53. Atgādināšu, ka šai tiesību normai ir jāļauj izpildes dalībvalsts tiesu iestādei tai piešķirtās novērtējuma brīvības ietvaros izvērtēt, cik lielā mērā soda izpildīšana izpildes dalībvalstī ļautu palielināt pieprasītās personas sociālās reintegrācijas iespējas pēc šai personai piespriestā soda izciešanas[24]. Tādējādi minētā tiesību norma lieliski ilustrē, kā tiesai ir jāsasaista savstarpējās atzīšanas princips, kurš principā nozīmē pieprasītās personas nodošanu, ar soda individualizācijas principu, kas savukārt paredz, ka zināmos apstākļos šī tiesa izdara izņēmumu no šīs personas nodošanas principa, lai nodrošinātu tās sociālo reintegrāciju[25]. Jāprecizē, ka šeit tomēr ir runa par izņēmumu no notiesātās personas nodošanas principa, nevis par izņēmumu no savstarpējās atzīšanas principa. Proti, piemērojot Pamatlēmuma 2002/584 4. panta 6. punktā paredzēto fakultatīvas neizpildīšanas pamatu, izpildes tiesu iestāde pilnībā atzīst izsniegšanas tiesu iestādes pieņemto nolēmumu, jo šī iestāde piedāvā nodrošināt šā nolēmuma īstenošanu tās vietā.

23 Skat. šā pamatlēmuma 10. apsvērumu.

24 Skat. spriedumus, 2008. gada 17. jūlijs, *Kozłowski* (C-66/08, EU:C:2008:437, 45. punkts); 2009. gada 6. oktobris, *Wolzenburg* (C-123/08, EU:C:2009:616, 62. un 67. punkts); 2010. gada 21. oktobris, *B.* (C-306/09, EU:C:2010:626, 52. punkts); 2012. gada 5. septembris, *Lopes Da Silva Jorge* (C-42/11, EU:C:2012:517, 32. punkts), un 2017. gada 29. jūnijs, *Popławski* (C-579/15, EU:C:2017:503, 21. punkts).

25 Iepriekš minētajā Tiesas judikatūrā, tāpat kā Eiropas Cilvēktiesību tiesas judikatūrā (skat. tostarp ECT spriedumu, 2015. gada 30. jūnijs, *Khoroshenko* pret Krieviju, CE:ECHR:2015:0630JUD004141804, 121. punkts) uzsvars tiek likts uz būtiskumu, kāds mērķim sociāli reintegrēt notiesāto personu ir jāpiešķir ne vien lietu pēc būtības izskatošās tiesas individuālajā izvērtējumā par brīvības atņemšanas soda izpildīšanas nosacījumiem, bet arī dalībvalstu krimināl sodu politikā; pavisam nesen 2018. gada 17. aprīļa spriedumā *B.* un *Vomero* (C-316/16 un C-424/16, EU:C:2018:256, 75. punkts un tajā minētā judikatūra) Tiesa ir norādījusi, ka Savienības pilsoņa sociālā reintegrācija dalībvalstī, kurā tas patiesi ir integrējies, ir ne tikai šīs pēdējās, bet arī Savienības interesēs vispār.

54. Šāda attieksme, kuras pamatā ir rūpes par soda reintegrācijas funkcijas nodrošināšanu, atspoguļo brīvības, drošības un tiesiskuma telpas realitāti, kurā, tostarp saistībā ar Eiropas apcietināšanas ordera izpildi un kad nesodāmība ir novērsta līdz ar sodītās personas apcietināšanu, tiek īstenoti sodu tiesību pamatprincipi.

55. Kā jebkurš izņēmums no nodošanas principa, Pamatlēmuma 2002/584 4. panta 6. punktā paredzētais fakultatīvas neizpildīšanas pamats ir jāinterpretē šauri [26], un tas nozīmē, ka, lai novērstu jebkādu nesodāmības risku, izpildes tiesu iestādei, pirms tā atsaka attiecīgās personas nodošanu, ir pienākums pārliecināties, ka tai ir faktiski iespējams izpildīt sodu atbilstīgi savas valsts tiesībām [27].

56. Pamatlietā tiesa, kurai ir jāizlemj par Eiropas apcietināšanas ordera izpildīšanu, šaubās par to, vai tā faktiski var nodrošināt soda izpildi saskaņā ar tās valsts tiesību aktiem, ievērojot, ka par nodarījumu, saistībā ar kuru šis orderis ir izdots, izsniegšanas dalībvalstī ir piespriests brīvības atņemšanas sods, kamēr saskaņā ar tās valsts tiesībām par šādu nodarījumu ir iespējams sodīt tikai ar naudas sodu. Tiesa vaicā, vai šajā gadījumā tas, ka saskaņā ar izsniegšanas dalībvalsts tiesību aktiem piespriestā soda veids nav tāds pats kā izpildes dalībvalsts tiesībās paredzētā soda veids, nav šķērslis piemērot Pamatlēmuma 2002/584 4. panta 6. punktā paredzēto fakultatīvas neizpildīšanas pamatu.

57. Minētās tiesību normas formulējuma, kā arī šā pamatlēmuma sistēmas un mērķa izvērtējums parāda, ka tādā situācijā kā aplūkojamā, kad par nodarījumu, attiecībā uz kuru ir izsniegts Eiropas apcietināšanas orderis, izsniegšanas dalībvalstī ir piespriests brīvības atņemšanas sods, Savienības likumdevējs nav vēlējies Pamatlēmuma 2002/584 4. panta 6. punktā paredzēto fakultatīvas neizpildīšanas pamatu pakārtot nosacījumam, ka darbības, uz kurām attiecas piespriestais sods, arī izpildes dalībvalstī ir sodāmas ar ja ne tādu pašu, tad vismaz līdzīgu sodu.

58. Pirmkārt, atgādināšu, ka no Pamatlēmuma 2002/584 4. panta 6. punkta teksta izriet, ka tajā ir paredzēts tāda Eiropas apcietināšanas ordera neizpildīšanas pamats, kas izsniegts brīvības atņemšanas soda izpildīšanai, ja pieprasītā persona paliek izpildes dalībvalstī, ir tās valstspiederīgā vai dzīvo tajā un ja šī valsts apņemas izpildīt "šo sodu" saskaņā ar tās tiesību aktiem.

59. Kā uz to norāda norādījuma vietniekvārda "šo" lietojums [franču valodas redakcijā], izpildes dalībvalstij tātad ir pienākums izpildīt to brīvības atņemšanas sodu, kas ir piespriests izsniegšanas dalībvalstī. Pretējā gadījumā piebilde par piespriestā brīvības atņemšanas soda ilgumu vai piebilde par atlikušo izciešamo sodu, kas ir iekļaujama minētā ordera c) punktā, daļēji zaudētu savu lietderīgo iedarbību [28].

60. Kas attiecas uz piebildi, saskaņā ar kuru izpildes dalībvalstij ir jāapņemas izpildīt šo sodu "saskaņā ar tās tiesību aktiem", tā tikai atspoguļo principu, ka pasākumus, kas attiecas uz soda izpildi, reglamentē izpildes dalībvalsts tiesības [29]. Te ir runa par pasākumiem, kuriem ir jāgarantē faktiskā soda izpilde un jānodrošina sodītās personas sociālā reintegrācija [30]. Šis princips ir balstīts uz krimināllikuma teritorialitātes principu, kas ir kopīgs princips visām dalībvalstīm, kā arī uz sodu individualizācijas principu, kas ir viena no paša soda funkcijām.

26 Skat. spriedumus, 2018. gada 25. jūlijs, AY (Mandat d'arrêt – Témoin) (C-268/17, EU:C:2018:602, 52. punkts un tajā minētā judikatūra), kā arī Minister for Justice and Equality (Défaillances du système judiciaire) (C-216/18 PPU, EU:C:2018:586, 54. punkts un tajā minētā judikatūra).

27 Skat. spriedumu, 2017. gada 29. jūnijs, *Popławski* (C-579/15, EU:C:2017:503, 22. punkts).

28 Skat. Pamatlēmuma 2002/584 pielikumā iekļauto Eiropas apcietināšanas ordera standartformu.

29 Šis princips figurē arī Pamatlēmuma 2008/909 17. panta 1. punktā, saistībā ar kuru prejudiciālā nolēmuma tiesvedībā ir pieņemts 2016. gada 8. novembra spriedums *Ognyanov* (C-554/14, EU:C:2016:835).

30 Manu secinājumu lietā *Ognyanov* (C-554/14, EU:C:2016:319) 70.–73. punktā es esmu precizējis, ka šajā ziņā kompetentajām tiesu iestādēm ir jānosaka procedūras attiecībā uz soda norisi un tā atvieglošanu, izlemjot, piemēram, piemērot soda izciešanu, atrodoties ārpus ieslodzījuma vietas, izbraukšanas atļaujas, daļēju ieslodzījumu, soda sadalīšanu vai nosacītu sodu, apcietinātās personas pirmsterminā vai nosacītas atbrīvošanas pasākumus vai pakļaušanu elektroniskai uzraudzībai. Es arī esmu norādījis, ka sodu izpildes tiesībās ir ietverti arī pasākumi, kas var tikt veikti pēc notiesātās personas atbrīvošanas, piemēram, tās pakļaušana tiesas uzraudzībai vai arī tās dalība rehabilitācijas programmās, vai atlīdzināšanas pasākumi par labu cietušajiem.

61. Tātad šīs piebildes mērķis ir risināt tiesību aktu un jurisdikciju kolīzijas, kuras varētu rasties sakarā ar to, ka brīvības atņemšanas soda izpilde notiek dalībvalstī, kas nav soda piespriešanas valsts, un tā tātad nevar tikt interpretēta tādējādi, ka tā atļauj pielāgot vai mīkstināt izsniegšanas dalībvalstī piespriesto brīvības atņemšanas sodu tādējādi, lai tas atbilstu sodam, kāds par tādu pašu nodarījumu būtu piespriests atbilstoši izpildes dalībvalsts tiesību aktiem.

62. Otrkārt, kā es to jau norādīju, Beļģijas valdības aizstāvētais viedoklis nozīmē atjaunot izdošanai līdzīgu procedūru.

63. Taču Pamatlēmums 2002/584 skaidri iezīmē atteikšanos no izdošanas procedūras starp dalībvalstīm, kas šīm pēdējām, pamatojoties uz uzticības trūkumu, kurš tām savstarpēji varēja būt pret ārvalsts krimināls odu sistēmu, izdošanas nolūkā ļāva pieprasīt ne vien to, lai darbības, saistībā ar kurām tā tika lūgta, būtu uzskatāmas par nodarījumu saskaņā ar lūguma saņēmējas dalībvalsts tiesību aktiem, bet arī lai nodarījuma sastāva elementi būtu identiski.

64. Saskaņā ar savstarpējās atzīšanas principu, uz kuru ir balstīts Pamatlēmums 2002/584, tad, ja nolēmumu pieņem tiesu iestāde saskaņā ar dalībvalsts, kurā tā darbojas, tiesību aktiem, šim nolēmumam ir pilnīga un tieša iedarbība visā Savienībā, kas nozīmē, ka jebkuras citas dalībvalsts kompetentajām iestādēm ir jāsniedz savs atbalsts tā izpildīšanai tā, it kā to būtu pieņēmusi to pašu valsts tiesu iestāde. Kā tas vēlreiz izriet no 2003. gada 11. februāra sprieduma *Gözütok* un *Brügge*[31], savstarpējās atzīšanas princips noteikti nozīmē, ka dalībvalstīm ir savstarpēja uzticēšanās par to attiecīgajām krimināltiesību sistēmām un ka ikviena no tām piekrīt citās dalībvalstīs spēkā esošo krimināltiesību piemērošanai.

65. Eiropas apcietināšanas ordera mehānisma ietvaros šāda uzticēšanās tiek pausta ar dalībvalstu atteikšanos kontrolēt abpusējo faktisko sodāmību attiecībā uz 32 nodarījumiem, kas minēti Pamatlēmuma 2002/584 2. panta 2. punktā[32].

66. Turklāt šī kontrole ir ļoti ierobežota attiecībā uz šā pamatlēmuma 2. panta 4. punktā minētajiem "[citiem] nodarījumiem", kuru vidū ir izskatāmajā lietā aplūkojamais nodarījums. Šādā gadījumā izpildes tiesu iestāde ir tiesīga pārbaudīt tikai to, vai "darbības, par kurām izsniegts Eiropas apcietināšanas orderis, uzskata par nodarījumu saskaņā ar izpildes dalībvalsts tiesībām neatkarīgi no tā sastāva elementiem vai kvalifikācijas".

67. Taču sods ir nodarījuma sastāva elements.

68. Nodarījums norāda uz likumā definētu un aizliegtu darbību, par kuru draud krimināls ods. Tātad nodarījumu veido divi elementi. Pirmkārt, sodāmība un, otrkārt, sankcija. Sodāmība ir aizliegtās rīcības apraksts. Savukārt sankcija ir sods, kas pavada aizliegtās darbības pastrādāšanu. Tāpēc krimināltiesību normu pieņemšanas nolūkos un atbilstoši noziedzīgu nodarījumu un sodu likumības pamatprincipam sodošajā tiesību aktā ir jābūt precīzi aprakstītam aizliegtās darbības veidam, tostarp tās subjektīvajai pusei, tas ir, nodomam, kā arī ar likumpārkāpumu saistītā soda veidam un smagumam.

69. Attiecībā uz šiem "citiem nodarījumiem" paredzētās dubultās sodāmības pārbaudes piemērojamību Tiesa ir interpretējusi 2017. gada 11. janvāra spriedumā *Grundza*[33] saistībā ar Pamatlēmumu 2008/909, un manā ieskatā šī analīze ir pilnībā piemērojama Eiropas apcietināšanas ordera mehānismam.

31 C-187/01 un C-385/01, EU:C:2003:87.

32 Šajos apstākļos izpildes tiesu iestādei ir jānodrošina tā soda izpilde, ar kādu attiecīgā persona ir tikusi sodīta, pat ja izpildes dalībvalstī konkrētās darbības netiek sodītas. Šo nodarījumu definīcija un piemērojamie sodi, kā to precizējusi Tiesa, ir tie, kas izriet no izsniegšanas dalībvalsts tiesībām, jo ar Pamatlēmumu 2002/584 nav paredzēts saskaņot konkrētos noziedzīgos nodarījumus pēc to sastāva elementiem vai tos pavadošajiem sodiem. Šajā nozīmē skat. spriedumu, 2007. gada 3. maijs, *Advocaten voor de Wereld* (C-303/05, EU:C:2007:261, 52. un 53. punkts).

33 C-289/15, EU:C:2017:4.

70. Proti, Pamatlēmuma 2008/909, kas ir pieņemts pēc Pamatlēmuma 2002/584, 7. panta 3. punktā pilnīgi identiskā formulējumā ir pārņemts Pamatlēmuma 2002/584 2. panta 4. punkta formulējums, un tas apliecina Savienības likumdevēja stingro apņemšanos – cik vien tas iespējams un saskaņā ar savstarpējās atzīšanas principu – ierobežot jebkādas salīdzinošas pieejas, kādas varētu izmantot izpildes tiesu iestāde gan Eiropas apcietināšanas ordera mehānisma, gan ar Pamatlēmumu 2008/909 izveidotā mehānisma ietvaros.

71. 2017. gada 11. janvāra sprieduma *Grundza*[34] 33.–38. punktā Tiesa tādējādi ir nospriedusi, ka, novērtējot abpusējo sodāmību, izpildes tiesu iestādei ir tikai jāpārbauda, vai nodarījuma pamatā esošās darbības, kādas tās atspoguļotas izsniegšanas tiesu iestādes pasludinātajā spriedumā, kā tādas būtu sodāmas ar krimināLsodu atbilstoši izpildes dalībvalsts tiesību aktiem, ja tās būtu norisinājušās šīs valsts teritorijā. Saskaņā ar Tiesas norādīto šeit ir runa par "obligātu un pietiekamu" nosacījumu, lai izvērtētu abpusēju sodāmību, kas nozīmē, ka nav nepieciešama pilnīga atbilstība ne starp nodarījuma sastāva elementiem – no kuriem viens ir sods –, ne starp šā nodarījuma nosaukumiem vai klasifikācijām saskaņā ar attiecīgajiem valstu tiesību aktiem.

72. Šādos apstākļos Pamatlēmuma 2002/584 2. panta 4. punktā minētais abpusējas sodāmības nosacījums nevar tikt interpretēts kā tāds, kas šā pamatlēmuma 4. panta 6. punktā paredzētā fakultatīvas neizpildīšanas pamata piemērošanas nolūkos atļauj izpildes tiesu iestādei pārliecināties, vai darbības, uz kurām attiecas izsniegšanas dalībvalstī piespriestais sods, izpildes dalībvalstī būtu sodāmas ar ja ne ar tādu pašu, tad vismaz līdzīgu sodu, un pieprasīt to. Tātad izpildes tiesu iestādes veiktajai salīdzinošajai pieejai ir robežas un tās nevar sniegties līdz izsniegšanas dalībvalstī un izpildes dalībvalstī piespriežamā soda veidam.

73. Tādā situācijā kā pamatlietā aplūkojamā pieprasīt tādu identiskumu nozīmētu tātad acīmredzami neņemt vērā Pamatlēmuma 2002/584 2. panta 4. punkta formulējumu, kā to ir interpretējusi Tiesa.

74. Turklāt atļaut dalībvalstij pieprasīt, lai darbības, uz kurām attiecas izsniegšanas dalībvalstī piespriestais sods, būtu sodāmas ar ja ne tādu pašu, tad vismaz līdzīgu sodu tam, kāds ir paredzēts šīs dalībvalsts tiesībās, acīmredzami mazinātu Eiropas apcietināšanas ordera mehānisma ietvaros pieņemto tiesu nolēmumu savstarpējās atzīšanas principa efektivitāti, jo tāda pieeja novestu pie tādas procedūras atjaunošanas, kuras pamatā ir izdošana. Taču šāda attieksme būtu acīmredzamā pretrunā Savienības likumdevēja skaidri apstiprinātajai vēlmei starp dalībvalstīm pastāvējušo izdošanas procedūru aizstāt ar nodošanas procedūru, kas balstīta uz savstarpēju uzticēšanos starp šīm pēdējām.

75. Tālāk tāda interpretācija, kādu aizstāv Beļģijas valdība, nozīmētu atņemt jebkādu lietderīgo iedarbību Pamatlēmuma 2002/584 4. panta 6. punktā paredzētajam fakultatīvas neizpildīšanas pamatam, jo Eiropas apcietināšanas orderis attiecas uz nodarījumu, kas izpildes valstī ir sodāms tikai ar naudas sodu. Šāda situācija var rasties bieži, it īpaši, ja Eiropas apcietināšanas ordera pamatā esošais nodarījums neietilpst šā pamatlēmuma 2. panta 2. punktā ietvertajā 32 smago noziedzīgo nodarījumu uzskaitījumā un ja attiecībā uz tiem valstu tiesību akti atšķiras nesaskaņotības Savienības līmenī dēļ. Taču, ievērojami sašaurinot šā pamata piemērošanas jomu, šāda pieeja noteikti negatīvi ietekmē minētā pamatlēmuma 4. panta 6. punktā Savienības likumdevēja izvirzīto sociālās reintegrācijas mērķi.

76. Visbeidzot, atļaut dalībvalstij pakārtot Pamatlēmuma 2002/584 4. panta 6. punktā paredzētā fakultatīvas neizpildīšanas pamata piemērošanu nosacījumam, ka izsniegšanas un izpildes dalībvalstīs nodarījums ir sodāms ar vienu ja ne tādu pašu, tad vismaz līdzīgu sodu, nozīmētu apšaubīt Eiropas apcietināšanas ordera neizpildīšanas pamatu saskaņotību, kas atspoguļo visu dalībvalstu panākto

34 C-289/15, EU:C:2017:4.

vienprātību par piemērojamību, kāda ir piešķirama notiesātās personas sociālās reintegrācijas mērķim. Taču tādu pieeju Tiesa oficiāli ir aizliegusi 2013. gada 26. februāra spriedumā *Melloni*[35] saistībā ar Pamatlēmuma 2002/584 4.a pantā paredzēto neatzīšanas pamatu attiecībā uz nolēmumiem, kas pieņemti aizmuguriska procesa rezultātā.

77. Faktiski šeit mēs esam situācijā, kas prasa piešķirt ārvalsts nolēmumam tādu pašu iedarbību kā valsts nolēmumam, pat ja valsts tiesības būtu novedušas pie atšķirīga risinājuma, un tas tā ir saskaņā ar savstarpējās atzīšanas principa spēku un formulējumu, kuru Tiesa iekļāvusi formulējumā attiecībā uz *ne bis in idem* principu 2003. gada 11. februāra spriedumā *Gözütok* un *Brügge*[36].

78. Ņemot vērā visus šos faktorus, es tādēļ uzskatu, ka tādā situācijā kā aplūkojamā, kad par nodarījumu, attiecībā uz kuru ir izsniegts Eiropas apcietināšanas orderis, izsniegšanas dalībvalstī ir piespriests brīvības atņemšanas sods, Pamatlēmuma 2002/584 4. panta 6. punkts ir jāinterpretē tādējādi, ka tas nepieļauj, ka šajā tiesību normā paredzētā fakultatīvas neizpildīšanas pamata piemērošanas nolūkos izpildes tiesu iestāde pārbauda, vai darbības, uz kurām šis orderis attiecas, būtu sodāmas ar brīvības atņemšanas sodu arī izpildes dalībvalstī, un to pieprasa.

79. Šādos apstākļos un tā kā Rumānijas tiesu iestādes piespriestā soda izpilde skar darbības, kuras ir noziedzīgs nodarījums saskaņā ar Beļģijas tiesībām, nekas neliedz Beļģijas tiesu iestādei apņemties nodrošināt šā soda izpildīšanu, atsaucoties uz Pamatlēmuma 2002/584 4. panta 6. punktā paredzēto fakultatīvas neizpildes pamatu, ja tā atzīst, ka, ņemot vērā saikni, kas *M.-S. Sut* ir ar Beļģiju, soda izpilde šīs valsts teritorijā varētu palielināt viņa sociālās reintegrācijas iespējas.

C. Par Pamatlēmumā 2008/909 paredzēto noteikumu piemērojamību un piemērošanas robežām

80. Manā ieskatā Pamatlēmumā 2008/909 paredzētie noteikumi nevar izmainīt šo Pamatlēmuma 2002/584 4. panta 6. punkta formulējuma interpretāciju.

81. Pirmām kārtām, jāatgādina, ka Savienības likumdevējs ir skaidri paudis savu vēlmi ar Pamatlēmuma 2008/909 pieņemšanu neietekmēt ne Eiropas apcietināšanas ordera mehānismu, ne arī samazināt tā spēku.

82. Pirmkārt, lai gan atbilstoši Pamatlēmuma 2008/909 25. pantam tā noteikumi *mutatis mutandis* ir piemērojami piespriesto sodu izpildei gadījumos, kad dalībvalsts apņemas izpildīt piespriesto sodu saskaņā ar Pamatlēmuma 2002/584 4. panta 6. punktu, Savienības likumdevējs ir skaidri paredzējis, ka šie noteikumi ir piemērojami vienīgi "tiktāl, ciktāl tie atbilst noteikumiem [šajā pēdējā]".

83. Līdz ar to neviena Pamatlēmuma 2008/909 tiesību norma nevar ietekmēt ne Pamatlēmuma 2002/584 4. panta 6. punktā paredzētā fakultatīvas neizpildīšanas pamata piemērojamību, ne arī šā pamata piemērošanas nosacījumus, un neviena šā tiesību akta norma nevar tikt interpretēta tādā nozīmē, kas ir pretrunā Pamatlēmumam 2002/584.

84. Otrkārt, Pamatlēmumā 2008/909 Savienības likumdevējs ir iekļāvis līdzīgus noteikumus tiem, kas paredzēti Pamatlēmumā 2002/584, tādējādi paužot savas rūpes nodrošināt, lai Eiropas apcietināšanas ordera mehānisms nenonāktu pretrunās un netiktu vājināts.

85. Otrām kārtām un gadījumam, ja Tiesa atzītu, ka Pamatlēmuma 2008/909 8. panta 3. punkts šeit ir atbilstoša tiesību norma, ir noraidāma Beļģijas valdības piedāvātā šīs normas piemērojamības interpretācija.

35 C-399/11, EU:C:2013:107.
36 C-187/01 un C-385/01, EU:C:2003:87.

86. Kā uz to norāda Pamatlēmuma 2008/909 8. panta nosaukums, tajā ir nostiprināts izsniegšanas tiesu iestādes pieņemtā sprieduma atzīšanas un piespriestā soda izpildes princips saskaņā ar savstarpējās atzīšanas principu.

87. Tātad Pamatlēmuma 2008/909 8. panta 1. punkts principā izslēdz jebkādu izsniegšanas tiesu iestādes piespriestā soda pielāgošanu [37]. 2016. gada 8. novembra spriedumā *Ognyanov* [38] šīs tiesību normas formulējumu Tiesa ir interpretējusi kā tādu, kas paredz principiālu pienākumu, proti, izpildes tiesu iestādei ir pienākums atzīt tai pārsūtīto spriedumu un izpildīt piespriesto sodu, kura ilgums un veids atbilst izsniegšanas tiesu iestādes pieņemtajā spriedumā paredzētajiem [39]. Tātad savstarpējās atzīšanas princips nepieļauj, ka izpildes tiesu iestāde pielāgo izsniegšanas tiesu iestādes piespriesto sodu, pat ja izpildes dalībvalsts tiesību piemērošana būtu novedusi pie citāda soda ilguma vai veida.

88. Kā Komisija to norādījusi savā ziņojumā par Pamatlēmuma 2008/909 īstenošanu, "tā kā pamatlēmumi pamatojas uz savstarpēju uzticēšanos pārējo dalībvalstu tiesību sistēmām, būtu jāievēro sprieduma valsts tiesneša lēmums, kas, principā, nebūtu ne jāpārskata, ne jāpielāgo" [40].

89. Šādos apstākļos man tādēļ šķiet acīmredzami, ka atsaukšanās uz Pamatlēmuma 2008/909 8. pantu aplūkojamajā gadījumā nav atbilstoša.

90. Lai vēl vairāk pārliecinātu, piebildīšu, ka Beļģijas valdība kļūdās arī attiecībā uz piemērojamību un tās robežas izpratni, kādu Savienības likumdevējs ir noteicis izpildes tiesu iestādes pielāgošanas pilnvarām Pamatlēmuma 2008/909 8. panta 3. punktā.

91. Atgādināšu, ka Beļģijas valdība balstās uz šo tiesību normu, lai pamatotu, ka, ņemot vērā Ceļu satiksmes likuma normas, kurās par transportlīdzekļa vadīšanu bez transportlīdzekļu vadīšanas tiesībām ir paredzēts naudas sods, izpildes tiesu iestādei esot liegta iespēja pielāgot izsniegšanas tiesu iestādes piespriesto brīvības atņemšanas sodu, kādēļ tā tātad nevarot apņemties faktiski izpildīt *M.-S. Sut* piespriesto sodu.

92. Pamatlēmuma 2008/909 8. panta 3. punktā likumdevējs skaidri ir aizliedzis izpildes tiesu iestādei mīkstināt izsniegšanas tiesu iestādes piespriesto brīvības atņemšanas sodu uz naudas sodu, lai tādējādi nodrošinātu, ka sods kopumā saglabā to savu konsekvenci, kāda tam bija soda piespriešanas brīdī, un, it īpaši, lai tas paliktu samērīgs un joprojām būtu atbilstošs risinājums, ievērojot izsniegšanas dalībvalstī radītos sabiedriskās kārtības traucējumus, un tādējādi nodrošinātu savstarpēju uzticību, kādai ir jāvalda valstu tiesu iestāžu starpā.

93. Tomēr Pamatlēmuma 2008/909 8. panta 3. punktā paredzētie noteikumi par piespriestā soda pielāgošanu ir piemērojami vienīgi tiktāl, ciktāl izsniegšanas tiesu iestādes piespriestais sods tā veida dēļ "neatbilst izpildes valsts tiesību aktiem". Kā Tiesa to norādījusi 2016. gada 8. novembra spriedumā *Ognyanov* [41], Savienības likumdevēja izvirzītie nosacījumi soda pielāgošanai tātad ir sevišķi "stingri" [42].

37 No šā principiālā pienākuma Savienības likumdevējs ir paredzējis divus izņēmumus. Saskaņā ar Pamatlēmuma 2008/909 8. panta 2. un 3. punktu izpildes tiesu iestāde tādējādi ir tiesīga pielāgot izsniegšanas tiesu iestādes piespriesto sodu, lai nodrošinātu piespriestā soda izpildi atbilstoši izpildes dalībvalsts tiesībām.

38 C-554/14, EU:C:2016:835.

39 Skat. šā sprieduma 36. punktu.

40 Komisijas 2014. gada 5. februāra Ziņojums Eiropas Parlamentam un Padomei par to, kā dalībvalstis īsteno Pamatlēmumus 2008/909/TI, 2008/947/TI un 2009/829/TI par tiesas nolēmumu savstarpējo atzīšanu attiecībā uz brīvības atņemšanas sodiem vai ar brīvības atņemšanu saistītiem pasākumiem, probācijas lēmumiem un alternatīvām sankcijām, kā arī uzraudzības pasākumiem kā alternatīvu pirmstiesas apcietinājumam (COM(2014) 57 *final*, it īpaši 4.2. punkts, 7. un 8. lpp.).

41 C-554/14, EU:C:2016:835, 36. punkts.

42 Gadījumi, kad izsniegšanas dalībvalstī piespriestā soda veids ir tāds, kas neatbilst izpildes dalībvalsts tiesībām, manā ieskatā ir reti, jo sodu tiesiskais regulējums, lai arī Savienībā tas nav saskaņots, dalībvalstu starpā tomēr ir stipri līdzīgs.

94. Tā nu ir jāsecina, ka *Judecătoria Carei* (Karejas pirmās instances tiesa) piespriestā soda veidu Beļģijas valdība šeit pretnostata nevis savai tiesību sistēmai kopumā, bet gan Ceļu satiksmes likuma 30. pantam, tas ir, tās pašas tiesiskajam regulējumam, kurā konkrēti ir paredzēta atbildība par aplūkojamo nodarījumu ceļu satiksmē. Veicot šādu salīdzinājumu un tādējādi novērtējot Rumānijas sabiedrisko kārtību salīdzinājumā ar tās pašas sabiedrisko kārtību – kura, kā es to uzsvēru, ir mainījusies, pielīdzinoties Rumānijas sabiedriskajai kārtībai, – Beļģijas valdība atkal argumentē līdzībās ar izdošanas tiesībām un tādējādi nonāk ārpus kā Pamatlēmuma 2008/909, tā arī Pamatlēmuma 2002/584 jomas.

95. Beļģijas tiesībās brīvības atņemšanas sods ir pazīstams – kas nozīmē, ka sods, ko Rumānijas iestādes piespriedušas *M. Sut*, nevar tikt uzskatīts par nesaderīgu ar Beļģijas tiesībām, – un Beļģijas tiesu iestādes atzīst sociālās reintegrācijas principu, un tas tieši ir bijis pamatā iesniedzējtiesas vaicājumam.

96. Šajos apstākļos un tā kā par Eiropas apcietināšanas ordera, kas izsniegts par *M. Sut*, izpildi atbildīgajai tiesu iestādei bija jāsecina, ka viņam ir pietiekama saikne ar Beļģiju, kādēļ soda izpilde Beļģijas teritorijā varētu palielināt viņa sociālās reintegrācijas izredzes, es nesaskatu šķēršļus tai apņemties izpildīt sodu, kas attiecīgajai personai ir piespriests Rumānijā.

97. Ņemot vērā visus šos apsvērumus, es uzskatu, ka tādā situācijā kā aplūkojamā, kad par nodarījumu, par kuru ir izsniegts Eiropas apcietināšanas orderis, izsniegšanas dalībvalstī ir piespriests brīvības atņemšanas sods, Pamatlēmuma 2002/584 4. panta 6. punkts ir jāinterpretē tādējādi, ka šajā tiesību normā paredzētā fakultatīvas neizpildīšanas pamata piemērošanas nolūkos tas neatļauj izpildes tiesu iestādei pārbaudīt, vai darbības, par kurām šis sods ir piespriests, ar brīvības atņemšanas sodu būtu sodāmas arī izpildes dalībvalstī, un to pieprasīt.

V. Secinājumi

98. Ņemot vērā iepriekš izklāstītos apsvērumus, uz *cour d'appel de Liège* (Lježas apelācijas tiesa, Beļģija) uzdoto prejudiciālo jautājumu es ierosinu Tiesai atbildēt šādi:

Tādā situācijā kā aplūkojamā, kad par nodarījumu, par kuru ir izsniegts Eiropas apcietināšanas orderis, izsniegšanas dalībvalstī ir piespriests brīvības atņemšanas sods, Padomes Pamatlēmuma 2002/584/TI (2002. gada 13. jūnijs) par Eiropas apcietināšanas orderi un par nodošanas procedūrām starp dalībvalstīm, redakcijā ar grozījumiem, kas izdarīti ar Padomes Pamatlēmumu 2009/299/TI (2009. gada 26. februāris), 4. panta 6. punkts ir jāinterpretē tādējādi, ka šajā tiesību normā paredzētā fakultatīvas neizpildīšanas pamata piemērošanas nolūkos tas neatļauj izpildes tiesu iestādei pārbaudīt, vai darbības, par kurām šis sods ir piespriests, ar brīvības atņemšanas sodu būtu sodāmas arī izpildes dalībvalstī, un to pieprasīt.